

اول ماه مه و جنبش جلیقه زردها

سحر صبا

اختلاف طبقاتی در فرانسه مانند هر کشور سرمایه داری دیگر در جهان بخصوص تحت سیاستهای نئولیبرالی سبب شده ثروت پانصد تن از پولدارترین افراد فرانسوی با آغاز بحران مالی ۲۰۰۸ بدین طرف، سه برابر شود. امانوئل ماکرون، رئیس جمهور فرانسه در طول مدت ریاست جمهوری اش، سعی نموده یکی از اجرا کنندگان پر و پا قرص سیاستهای نئولیبرالی باشد. او با سر کار آمدنش تلاش نمود تمامی ساختارهای اقتصادی فرانسه را تغییر دهد. اولین کاری که انجام داد ثروتمندان را از پرداختن مالیات معاف نمود. با تغییر قانون کار به نفع کارفرمایان و به ضرر کارگران و بستن عوارض به دوش اقشار کم درآمد جامعه فشار اقتصادی مضاعفی را به کارگران و زحمتکشان تحمیل نمود. بدنبال آن کمک هزینه مسکن و دیگر خدمات اجتماعی را کاهش داد. با حمایت از طرح خصوصی سازیها و تصویب قوانین جدید دست کارفرمایان را در اخراج کارگران باز گذاشت، در این راستا هزاران کارگر و کارمند دولت بیکار شدند. مدت زمان بیمه بیکاری را تقلیل داد. در عوض قانون مالیات بر ثروت های کلان را ملغی کرد و میلیاردها دلار نیز به شرکت های بزرگ کمک نقدی نمود، کار ایجاد کنند. کارگران و اقشار زحمتکش جامعه با تورم و بیکاری در بخشهای گسترده ای روبرو شدند، افراد مزد بگیر هم با عدم افزایش دستمزد مواجه شدند.

در طول حکومت ماکرون به علت سیاستهای بینهایت راست و ضد کارگريش بارها با اعتراضات مردم زحمتکش روبرو شد، اما خیلی راحت و با بی اعتنائی از کنار آن میگذشت.

افزایش ناگهانی گازوئیل توسط ماکرون موج وسیعی از نارضایتی را بین اقشار زحمتکش فرانسه ایجاد نمود. تورم و گرانی که توده های مردم با آن روبرو شدند، تاثیر مستقیم روی مایحتاج زندگی بخصوص مسکن گذاشت، و سبب شد تعدادی زیادی به مناطق حاشیه نشین نقل مکان کنند که بتوانند هزینه مسکن را متحمل شوند. این درصد از مردم ناچاراً برای ادامه کار و فعالیت روزانه خود باید به مراکز شهرها رفت و آمد کنند. بنابراین، استفاده از اتومبیل های گازوئیلی بصره بود. در ضمن در شهرها و روستاهای دور افتاده، به علت مختل شدن راه آهن های بین شهری، تنها وسیله نقلیه بصره همان اتومبیل های گازوئیلی است، برخی از شهروندان هم از گازوئیل برای گرم نمودن منازل خود استفاده می نمایند. این افزایش قیمت ناگهانی گازوئیل، اقشار کم درآمد را با مشکلات معیشتی مواجه نمود، که منجر به اعتراض مردم زحمتکش شد.

ماجرای جنبش جلیقه زردها از اینجا شروع شد، در اول ماه مه زن راننده جوانی در یکی از حومه های پاریس برای کاهش قیمت سوخت در پمپ بنزینهای فرانسه کمپین و توماری روی اینترنت منتشر کرد و از مردم خواست آن را امضا کنند. بعد از مدتی شمار زیادی این درخواست را پذیرفته و آن را امضاء نمودند.

از طریق شبکه های اجتماعی اینترنتی کمپینی حول این مسئله در گرفت، که با استقبال بی سابقه ای روبرو شد، بطوریکه حکومت به وحشت افتاد. این حرکت طولی نکشید به جنبشی تبدیل شد. دولت ابتدا تلاش نمود که بالا رفتن قیمت گازوئیل را به آلودگی هوا ربط دهد و با توجیه کردن اصل ماجرا از آن شانه خالی کند. اما مردم به بحران و عواقبی که دامنگیر آنها شده، کاملا آگاه بوده و هستند. آنها به ادعاهای پوچ و توخالی ماکرون نه تنها باور نکردند، بلکه به این هم واقفند، حل بحران سرمایه داری جهانی، قرار است از جیب خالی کارگران و زحمتکشان پرداخته شود. سوق دادن کارگران و زحمتکشان به سوی فقر مطلق و متمرکز نمودن ثروت در اختیار تعداد اقلیتی از صاحبان ثروت های نجومی که مالکیت وسایل تولید را در اختیار دارند سیاست عادی همه دولت های سرمایه داری است، ماکرون هم به عنوان دست راستی ترین حکومت و مجری سیاست های نئولیبرالی نمی تواند از این استثنا بدور باشد.

این حرکت، با شرکت صدها هزار مردم کم درآمد، اعم از بیکاران، خرده بورژوازی، کارمندان کم درآمد و معلمان و توده گسترده مردم تهیدست شهر های کوچک و روستاها و همچنین، حاشیه نشینان و بخش های از کشاورزان به خیابانها شروع شد. نیروهای ویژه سرکوب در مقابل مردم خشمگین صف کشیدند و منجر به زرد خورد شد و هر بار با شدت بیشتر ادامه داشت.

جنبش جلیقه زردها ائتلاف مختلف مردم کم درآمد را در بر میگیرد که در اثر سیاست های نئولیبرالی امانوئل ماکرون، به ستوه آمده اند. اعتراضات و تجمعات جلیقه زردها تا کنون در مدت این یکسال بطور مرتب در اشکال مختلف ادامه داشته است، در بسیاری موارد با زدو خورد با پلیس انجامیده که در این رابطه تعداد زیادی از نیروهای دو طرف مجروح و کشته و تعداد بسیاری هم دستگیر شده اند. دولت و نیروهای سرکوبگر در ابتدا می خواستند این حرکت را بی اهمیت جلوه دهند، با اتهام و توهین به معترضین که انسانهای بی ارزش، جمعی پراز نفرت، شبه فاشیست و ضد خارجی هستند، بر علیه امنیت ملی بر پا خاسته اند، در این صدد بودند که این خیزش را بی اهمیت جلوه دهند. اما گردهمایی جلیقه زردها هر بار با استقبال جمعیت بیشتری روبرو شده است، آنها تاکید نمودند که علیه خشونت ناعادلانه و غیر قابل تحمل بپاخاسته اند و دیگر حاضر به تحمل این وضعیت اسفبار نیستند! آنها یکصدا فریاد زدند که مخالف مخارج سنگین زندگی روزمره، ناامنی اجتماعی و فلاکت هستند و با تعرض به سیاست های نئولیبرالی اعلام نمودند دارای ۲۶ نفر میلیاردر به اندازه دارایی نیمی از بشریت است، این قابل قبول نیست، به این نابرابری باید پایان داد. مردم خواستار تغییراتی جدی در همه زمینه ها و بخصوص سیاست های اقتصادی هستند. آنها خواهان معلق کردن افزایش قیمت های گاز، برق، بنزین و مازوت، بالابردن افزایش فوری دستمزدها، کمک به بیکاران، افزایش استانداردهای اجتماعی، کمک های اجتماعی و بازنشستگی، حق بدون چون و چرا برای داشتن مسکن، تأمین خدمات پزشکی و آموزشی بطور رایگان اند. از میان برداشتن فلاکت در تمامی اشکال آن، بعلاوه، استعفای ماکرون، منحل نمودن مجلس و برگزاری انتخابات با مشارکت مستقیم نمایندگان جنبش جلیقه زردها، برقراری دموکراسی مستقیم و پاسخ گو بودن واقعی منتخبین میباشد.

جلیقه زردها با قاطعیت اعلام نموده اند که خشونت، سرکوب، دستگیری و کشتار، هیچ کدام اینها مانع حرکت آنها نخواهد شد! حق اعتراض کردن یک حق اساسی است و خواستار آزادی دستگرددگان شده اند! و آنها خواست دولت را در مورد مباحثه ملی مژورانه و یک اقدام حکومتی در ممانعت از بحث و تصمیم گیری شمردند. آنها تاکید نموده اند دموکراسی واقعی را در اجتماعاتشان، بر سر چهار راه ها تحقق خواهند بخشید، با دهن کجی به سیاست های دولت اظهار کردند، دموکراسی در شوهای تلویزیونی و سر میزگردهایی که ماکرون به ظاهر بر پا می کند، روی نمی دهد و رسماً اعلام نمودند ما افتخار می کنیم که با تفاوت هایمان گرد هم آمده ایم تا یک جامعه استوار بر همبستگی بر پا کنیم. "

شنبه گذشته ۳۱ فروردین، بیست و سومین تظاهرات هزاران تن از جلیقه زردها بار دیگر در پاریس بوقوع پیوست. تظاهرکنندگان در حالی که همچون هفته های گذشته از راهپیمایی در خیابان شانزه لیزه منع شده بودند، از تجمع در اطراف کلیسای آسیب دیده نوتردام هم منع شدند.

بخشی از اعتراض اخیر جلیقه زردهای فرانسوی به استفاده میلیاردرها و شرکت‌های ثروتمند از موقعیت آتش‌سوزی در کلیسای نوتردام بود. سرمایه دارهای میلیاردر فرانسوی با استفاده از آتش‌سوزی کلیسای نوتردام با پیشنهاد اهداء مبالغ کلانی برای بازسازی کلیسا در واقع خود را از پرداخت مالیات معاف نمودند. دولت ماکرون هم حداکثر استفاده تبلیغاتی را از این موضوع نمود، او ضمن اینکه نشان داد از این حادثه متاثر است، اما این اطمینان خاطر را داد که با مبالغ اهدائی همپالیکی‌های سرمایه دارش کلیسا را ترمیم خواهد نمود. بهمین دلیل، از فردای آتش‌سوزی نوتردام موجی از تظاهرات ضد دولتی بر علیه افزایش معافیت مالیاتی برای سرمایه داران میلیاردر صورت گرفت. معترضان می‌گویند: "در حالی که خواسته اصلی آنها کاهش مالیات و افزایش قدرت خرید برای اقشار کم درآمد و متوسط است، دولت باز هم پولدارترین افراد جامعه را حمایت میکند."

برای ماکرون بنای تاریخی کلیسای نوتردام، و یکی از مراکز توریستی که هر سال چهار میلیون بازدیدکننده دارد، از نظر سیاسی اهمیت بیشتری دارد، تا پاسخگوی خواستهای هزاران نفر اقشار کم درآمد که از سیاستهای نئولیبرالی او تحت فشارند. او با اشک تمساح ریختن از آتش‌سوزی کلیسای نوتردام بر احوالی توانست حمایت‌های میلیاردری- میلیاردرهای فرانسوی و دیگر نقاط دنیا را جلب کند. اما برای جنبش جلیقه زردها که بیست و سومین تظاهرات و اعتراضات خود را برگزار نموده اند و در جریان این اعتراض‌ها تاکنون ۱۱ نفر کشته و دست کم ۲ هزار تظاهرکننده و یک هزار نیروی پلیس زخمی و ۹ هزار نفر بازداشت شده اند، حاضر به کمترین ترتیب اثری نیست. پاسخ ماکرون تا کنون به این جنبش چند هزار نفری، بسیج نمودن نیروی ۶۰ هزار نفری پلیس ضد شورش برای سرکوب و مقابله با این تظاهرات بوده است.

گرچه جنبش جلیقه زردها تا کنون توانسته از استقبال ۷۳ درصد فرانسوی‌ها برخوردار شود و ۸۵ درصد حامیان جلیقه زردها از قشرهایی هستند که فرانسوی‌ها از آنها به عنوان قشر "مردمی" یاد میکنند؛ یعنی طبقه متوسط رو به پایین، ۸۲ درصد فرانسویها از توقف برنامه دولت ماکرون برای افزایش مالیات بر سوخت حمایت می‌کردند و همچنین ۶۶ درصد نیز خواستار ادامه اعتراضات جلیقه زردها بودند. این جنبش تا کنون دست آوردهایی داشته اما با ضعفهایی هم روبرو است، که با وجود اینکه از پتانسیل قوی برخوردار است و توانسته حول این خواستها توده‌های بیشتری از مردم را بسیج نماید، اما فاقد تشکل و سازمانیابی است. این حرکت از طیفهای مختلفی تشکیل شده اند، گرچه اکثریت آنها از اقشار کم درآمد جامعه هستند و خواسته‌های مشترکی دارند، اما سازمان و تشکل شورایی ندارند که بتوانند از طریق شور و مشورت با برگزیدن نمایندگان خود دولت را به پای میز مذاکره کشانده و در تحمیل خواسته‌هایشان حکومت ماکرون را به مصاف بطلبند. در درون جنبش بحثهایی بر سر ایجاد مجلس شهروندان چیزی معادل کنگره شوراها صورت گرفته است، اما تا کنون تحقق نیافته است.

فرانسه همیشه کانون انقلاب و خیزشهای تاریخی بوده است. جنبش "جلیقه زردها" جنبشی ضد سرمایه داری و نئولیبرالیسم است و بر بستر بحران جهانی سرمایه داری که در سال ۲۰۰۸ آغاز شد شکل گرفته است. این جنبش، صدای فریاد اعتراض کارگران و زحمتکشان در اکثر کشورهای اروپایی و تمام جهان است. این خیزش پرچمدار، آشکار نمودن ماهیت بحران سرمایه داری در جهان میباشد. خیزشهای طبقاتی در فرانسه در برهه‌های تاریخی از ۱۸۴۸، کمون پاریس ۱۸۷۱، جنبش کارگری و شورایی سالهای ۱۹۱۹، خیزش ۱۹۶۸ و شبهای بیداری در سالهای ۲۰۱۷ و ۱۸ و اینک شورش جلیقه زردها، فرانسه سنتاً، پیشتاز اعتراضات و مبارزه طبقاتی بر علیه نظام سرمایه داری بوده است.

قهرمانیهای کموناردهای پاریس در ذهن طبقه کارگر فرانسه و جهانی زنده و جاودانه است. در فرانسه برای اولین بار در تاریخ بشر، کارگران و زحمتکشان دست به تغییر و تحول اجتماعی برای رهایی خویش از اسارت و بندگی سرمایه زدند. برای اولین بار جهان با طبقه کارگر متحد و آگاه به منافع طبقاتی خود روبرو شد که برای رهایی خود و جامعه به پا خاسته بود. نخستین حکومت کارگری با برقراری خود، بورژوازی را به مصاف طلبید. هر چند از نظر توازن قوای طبقاتی جنگی نابرابر بود و امکان شکست زیاد، ولی کارگران قهرمان پاریس بدون هیچ توهمی به بورژوازی و هراسی به دل با اراده

ایی محکم به جنگ طبقاتی خود با نیرو های سرکوبگر ادامه دادند. و برای ایجاد جامعه ای با مناسبات و روابط اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نو دست به اقدامی دلیرانه و قهرمانانه زدند.

جنبش جلیقه زردها که اکنون خواب از چشم بورژوازی و حاکمیتش ربوده، علاوه بر ماهیت ضد سرمایه داری و طبقاتی بودنش، از اینکه به تغییر و تحول بنیادی بیانجامد و ادامه دهنده راه قهرمانیهای کموناردهای پاریس باشد وحشت در دل استثمارگران حکومت حاکم انداخته، به همین دلیل است که با تمام قوا از طریق پلیس و ارگانهای سرکوبگر می خواهند این جنبش را سرکوب و نفی کنند. از نکات قوت این جنبش تا کنون این بوده است که از سوی ساکنان مناطق غیر شهری و کشاورزی فرانسه آغاز شد، اکنون با مردم مناطق شهری و کارگری پیوند خورده است و توده های زحمتکش در یک منافع مشترک طبقاتی و همسو قرار گرفته اند. بورژوازی اخیراً از ادامه این حرکت جلیقه زردها وحشت داشته و به آنها اخطار داده است، اگر تظاهر کنندگان چهره خود را در تظاهرات بپوشانند یکسال زندان و ۱۵ هزار یورو جریمه بدنبال خواهد داشت، هر چند سرکوبگران سرمایه بخوبی آگاهند این تهدیدها تاثیری در اراده هزاران انسان زحمتکشی که سیاستهای استثمارگرانه نئولیبرالی زندگی و معیشت آنها را بخطر انداخته نخواهد داشت، اما از سر استیصال و درماندگی به خشونت و تهدید ادامه میدهد.

این جنبش اگر سازماندهی بشود و ادامه یابد به راحتی به صورت قدرتی در مقابل قدرت حاکمه عرض اندام خواهد نمود و قادر خواهد بود به ساختارهای اقتصادی حکومت تعرض نماید، کنترل کارخانه ها و محلات را از طریق شوراهای کارگری و مردمی در دست گیرند. از سوی دیگر، سازمانیابی این جنبش و ادامه آن به جنبش کارگری جهانی راه نشان خواهد داد! جنبشی با این پتانسیل و جهتگیری انقلابی میتواند در سطح جهان پا بگیرد. هر چند از زمان شکلگیری این جنبش ما شاهد بوده ایم که تأثیرات آن در برخی از کشورهای اروپایی در اعتراض به سیاستهای نئولیبرالی با همین مضمون و عنوان جلیقه زردها خود را نشان داده است، و بخشی از زحمتکشان این کشورها در حمایت و همبستگی از جنبش جلیقه زردهای فرانسه به اعتراض به سیاستهای نئولیبرالی کشور خود برخاسته اند، اما گسترده شدن این حرکت در گرو هر چه متشکل شدن جنبش جلیقه زردها و سوسیالیستهای جنبش کارگری فرانسه در امر تشکل یابی این جنبش است.

ما شاهد هستیم جنبش کارگری جهانی، از عدم حضور طبقه کارگر فعال و مبارز در صحنه و حضور اجتماعی سوسیالیسم تضعیف شده رنج میبرد، و از سوی دیگر زد و بند رهبران اتحادیه ها و سندیکاهای کارگری با بورژوازی به عنوان نیرویی باز دارنده مانع حرکت کارگران میشوند، این ضعفها سبب شده صف همبستگی جنبش طبقه کارگر جهانی بر ضد سرمایه داری تضعیف شود. اما نظام سرمایه داری که در سراسر دنیا به بحرانی عمیق فرو رفته است، و بار این بحران را قرار است توده های کارگر و زحمتکش بدوش بکشند، طبقه کارگر جهانی را با فقر و فلاکت روزافزونی مواجه ساخته است. از طرف دیگر از نظر تاریخی سرمایه داری در دوران گندیدگی و اضمحلال بسر میبرد، و دورانی است که طبقه کارگر برای رهایی از این وضعیت فلاکت بار راهی جز مبارزه و انقلاب ندارد. همانطور که جلیقه زردها شعار میدهند و معتقدند که باید خود سرنوشت خود را در دست گیرند، اول ماه مه امسال شرکت وسیع جلیقه زردها، همراه و همگام با طبقه کارگر فرانسه و جهانی، با زنده نمودن کمون پاریس و سنتهای سوسیالیستی آن می تواند گام وسیعی در سازمان دادن این جنبش به رهبری طبقه کارگر بردارد.

آوریل ۲۰۱۹

